

De l'arqueta gòtica al tamboret de Mariscal

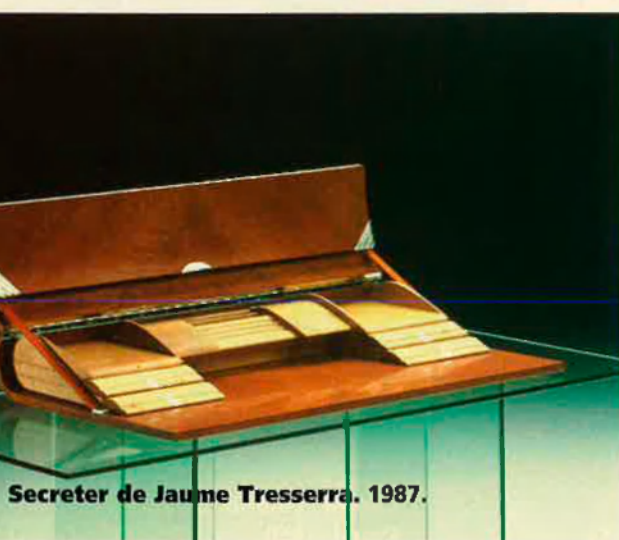
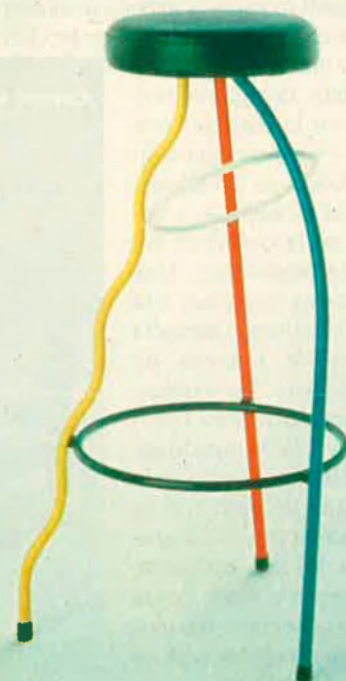
La cadira Papallona d'Antoni Bonet, un mànec de porta d'Antoni de Moragas, el cendrer Copenhaguen d'André Ricart, el llum TMC de Miquel Milà, el Minipímer que va idear Gabriel Lluelles, ara ja jubilat, o la "Bústia tres, quatre, cinc" d'Òscar Tusquets i Lluís Clotet, són alguns dels objectes que figuren en l'exposició *Col·lecció Disseny Industrial 1930-1990*. La mostra obrirà al públic el dia 3

L'exposició permanent del Museu de les Arts Decoratives s'inaugura, el 3 de maig, al Palau de Pedralbes de Barcelona. Un museu que vol ser punt de partença del futur Museu Folch i Torres de les Arts Aplicades. Per primera volta s'hi mostra la col·lecció de disseny industrial.

l'Oriol Bohigas ens va trucar. Ens va explicar que reordenava el Museu de les Arts Decoratives i que li semblava un bon moment per a fer alguna adquisició de disseny industrial actual per al museu. Aprofitant aquesta bona disposició, nosaltres vam mirar de donar a la idea de Bohigas una nova dimensió, la de crear una col·lecció permanent de disseny industrial. És clar, tenint el suport de l'Ajuntament, era més fàcil de convèncer arquitectes, botigues, empreses i dissenyadors, a l'hora de recopilar els objectes. A més, era un bon moment de fer-ho, perquè el disseny s'havia convertit en un debat social i també perquè la majoria de peces no havien entrat encara en el món especulatiu. En Bohigas ens va donar la confiança, una carta avalant-nos i... res més. No hi havia pressupost per a res més".

Capella i Larrea es van posar a treballar i, durant mig any, van elaborar els criteris de selecció de les peces i el calendari de treball: havien de ser objectes de disseny industrial, ni joiells,

Tamboret 'Dúplex' de Mariscal. 1980.

Secreter de Jaume Tresserra. 1987.

de maig, al Museu de les Arts Decoratives, dins el programa d'actes de la Primavera del Disseny. Es tracta de la primera col·lecció permanent de disseny industrial del país, amb unes 200 peces, d'un total de 450, que els arquitectes i dissenyadors Juli Capella i Quim Larrea han anat recollint des de fa dos anys.

"Vull deixar clar —explica Juli Capella— que, això de recopilar peces de disseny industrial, ja fa temps que el sector ho demanava. I ve de lluny. Alexandre Cirici Pellicer ja en parlava a la revista *Ariel*, l'any 46: 'Cal donar un lloc dins la cultura al tocadisc, al lavabo, a les forquilles, al capell o a l'ampolla, no pas menys que a un monument'. I nosaltres només hem aprofitat la cojuntura favorable per fer-ho".

Aquesta cojuntura que diu Juli Capella comença l'any 1991, quan l'arquitecte Oriol Bohigas assumeix la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona. "Fixa't com són les coses —continua—. Devia ser l'any 92. Preparàvem un article al voltant d'aquest tema, quan

ni vehicles, ni disseny gràfic; l'àmbit territorial bastava tot l'estat espanyol, encara que el 80% de peces són de disseny català i havia d'agafar, en el temps, des dels volts de 1750, amb l'esclat de la revolució industrial, fins a l'actualitat. També van realitzar una ronda de consultes entre les institucions més significatives i prohoms del disseny. "Hi vam percebre un cert escepticisme -diu en Capella- però no ens vam desanimar. Va ser una feina de formiguetes, de visitar cada empresa i cada dissenyador, un per un".

La idea del Museu Folch i Torres.

Aquest to, en certa manera voluntarista, mes no exempt de criteris ben definits, que denota el discurs de Juli Capella no es pot entendre sense remuntar-nos al 1992. Perquè la història de la col·lecció de disseny industrial va molt lligada a la reordenació dels petits museus de Barcelona, a la manca de pressupost de l'àrea de cultura i a l'obsessió de Bohigas pels museus.

El novembre del 92 Oriol Bohigas publicava "Gràcies i desgràcies culturals de Barcelona". Era un informe sobre la realitat cultural de la ciutat, en què el regidor instava el govern municipal a incrementar el pressupost destinat a cultura. L'aspecte més nou del document era la proposta de crear el Museu Folch i Torres, que havia d'agrupar tots els museus d'arts aplicades de Barcelona. Bohigas proposava que el Museu de Ceràmica, el Tèxtil i d'Indumentària, Arts Decoratives, Carruatges, Arts Gràfiques, Carrosses Fúnebres i Gabinet Postal s'integressin en un futur museu, juntament amb el de disseny industrial del segle XX, que Capella i Larrea anaven vertebrant.

En aquell moment la majoria d'aquests museus eren tancats i els que no ho eren sofrien una degradació insostenible. Bohigas va tirar endavant la idea del nou museu i va encarregar a alguns dels seus col·laboradors que es posessin a treballar en la definició del projecte museològic. Una d'aquestes persones fou Marta Montmany, directora tècnica de museus de l'Ajuntament. Ho explica: "La idea del Museu Folch i Torres que va apadrinar l'Oriol Bohigas naixia de la necessitat de plantejar-se com havien de ser els museus de les arts aplicades. Calia veure si tenia lògica això de continuar amb unitats independents o si es

Bústia 'Tres, quatre, cinc' d'Òscar Tusquets i Lluís Clotet. 1973-1984.

podia trobar un discurs, un fil conductor, que els unifiqués tots". La situació d'aquests museus era crítica i deficitària: les peces no eren inventariades ni es restauraven, no havien augmentat les col·leccions, els edificis eren deteriorats, sense les mesures de seguretat necessàries... Per Marta Montmany la unificació resol·lia molts d'aquests dèficits: "Aconsegüem un discurs entenedor per al públic de fi de segle XX, i coherent amb tots els museus. Alhora es resolien les deficiències espacials i el plantejament de com havien de créixer les col·leccions es reorientava".

La proposta d'agrupar aquests petits museus va neguitejar alguns directors, rebeccs a cedir la seva parcel·leta de poder. "Hi havia directors de museus autònoms -diu Montmany- que no ho veien clar. Opinaven que això seria fer un museu mastodòntic, una cosa passada de moda. Temien que el futur Museu Folch i Torres no es

Llapis-bolígraf 'Oceànic' de Daniel Nebot. 1993.

Olla 'Super express' de Josep Llusçà. 1987.

Carret de te de Miquel Milà. 1967.

Cadira 'Toledo' de Jorge Pensi. 1988.

convertís en un segon Victoria & Albert anglès. Estic convençuda que al final ens hauríem entès; el que passa és que eren rebecs a canviar la seva realitat. Creien que perdien una autonomia que no hi havia cap raó que perdessin. La por fa imaginar més coses que no les que hi ha". Però la tensió es va desinflar al cap de pocs mesos, perquè la realitat pressupostària feia impossible el projecte a curt termini. És per això que hom decidí d'emprendre un seguit d'intervencions puntuals en alguns d'aquests museus a fi de revitalitzar-los. Aquest va ser el cas del Museu Tèxtil i de la Indumentària o el de les Arts Decoratives.

Reobrir el Museu de les Arts Decoratives. El Museu de les Arts Decoratives ha estat un dels més maltractats i accidentats de la ciutat. Ha tingut una història "realment perniciososa", segons en Bohigas. Inaugurat l'any 1932

al Palau de Pedralbes, hi féu vida curta, perquè després de la guerra del 36 el general Franco va fer d'aquest palau la seva residència i, per tant, calgué foragitar-ne el museu. L'any 44 un segon Museu de les Arts Decoratives s'obria a les sales del Palau de la Virreina. Va durar fins als anys 60. Al 1986 la Regidoria de Cultura va ocupar aquest espai i les peces del museu tornaren, una altra vegada, al Palau de Pedralbes. La reobertura ha estat molt recent. Quan Bohigas intervé en la reforma i restructuració dels museus posa Marta Montmany al capdavant del de les Arts Decoratives: "Al 1991 vam iniciar l'inventari de les peces, vam començar a restaurar mobiliari i ens vam posar a treballar per ensenyar al públic algunes sales. Això, ho aconseguíem el febrer del 1994, quan tornàvem a obrir les portes del museu amb dues petites col·leccions, la de rellotges i la de vidre. Era un primer pas. Més endavant, aquestes festes de la Mercè passades, vam exposar al Palau de la Virreina una part més àmplia i completa de les col·leccions, afegint-hi peces dels altres museus i objectes de disseny industrial". Era una exposició titulada *Arts Decoratives a Barcelona. Col·leccions per a un museu*, que feia força mesos que havia estat pensada, i que fou inaugurada quan Bohigas ja no era regidor. Dins el catàleg l'arquitecte la definia com "gairbé la prefiguració d'un museu", el seu anhelat projecte, del qual, només hi ha els postulats de moment.

Més que una col·lecció de disseny industrial. Amb tot, la idea d'unificar criteris i línies d'actuació dels museus d'arts aplicades de la ciutat es manté. Un bon exemple n'és l'exposició que ara es presenta al Museu de les Arts Decoratives. Perquè, si bé el títol de la mostra només evoca la col·lecció de disseny industrial del segle XX, el visitant hi trobarà molt més. L'exposició permanent presenta un discurs articulat que explica l'evolució de l'objecte, des del gòtic fins a l'actualitat, en el context històric de cada època, i ofereix una gran varietat de peces, més de 600 –però no d'indumentària–. Els responsables no volien mostrar un museu de col·leccions, sinó el que anomenen un "museu integrat".

Es tracta, finalment, de la prefiguració del Museu Folch i Torres? "No tant –respon Marta Montmany–, però en segueix la línia. I és que no tenia gaire sentit de presentar el disseny industrial sec i pelat, sense explicar-ne els precedents". Tanmateix, la situació dels petits museus d'arts aplicades de Barcelona encara és deficitària. Si bé hi ha garantida la conservació de les col·leccions, encara avui el públic no pot admirar ni un sol carruatge, ni el Museu d'Arts Gràfiques, ni el Gabinet Postal... a la cua de la llarga llista de prioritats culturals i museístiques de Barcelona.

Montserrat Serra

Llum 'TMC' de Miquel Milà. 1961.

